

GHID

DE ORGANIZARE ȘI DESFĂȘURARE A
EVACUĂRII DIN CONSTRUCȚII CU
DESTINAȚIA DE UNITĂȚI DE
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN CAZUL
MANIFESTĂRII UNEI SITUAȚII DE
URGENTĂ GENERATĂ DE
PRODUCEREA UNUI INCENDIU
SAU A UNUI SEISM

PREFAȚĂ

Prezentul *Ghid* este conceput pentru a putea fi utilizat ca material pentru prevenirea, pregătirea, răspunsul și reducerea urmărilor unei situații de urgență generată de producerea unui incendiu sau a unui seism în unitățile de învățământ din România.

SECȚIUNEA 1 **INTRODUCERE**

Prezentare generală

Ghidul oferă un model operațional necesar unităților de învățământ pentru atenuarea urmărilor unor situații de urgență generate de producerea unui incendiu sau a unui seism, care se pot manifesta în România.

Structura acestui *ghid* conține pașii ce trebuie desfășurați de grupul țintă în vederea asigurării evacuării, protecției și salvării componentelor acestuia în cazul producerii unui incendiu sau a unui seism.

Ghidul are un caracter orientativ, general, de recomandare, nu constituie un act normativ și este un bun instrument de lucru aplicabil pentru toate categoriile de construcții din sistemul de învățământ din țara noastră (grădinițe, școli, licee, colegii, universități etc.).

Grupul țintă al *ghidului* este format din conducătorii unităților de învățământ, personalul didactic, nondidactic și auxiliar din cadrul acestora, preșcolarii, elevii și studenții, inclusiv cei cu dizabilități și/sau cei cu handicap locomotor (nedeplasabili).

Ghidul nu este o normă de dotare cu echipamente ce trebuie asigurate de unitățile de învățământ în cazul producerii unui incendiu sau a unui seism sau de dotare obligatorie cu diverse materiale pentru persoanele cu dizabilități și/sau nedeplasabile.

Scop

Scopul *ghidului* este oferirea unui model pentru unitățile de învățământ din țara noastră de a răspunde și de a reduce urmările negative ale unei situații de urgență, generată de producerea unui incendiu sau a unui seism ce are ca rezultat perturbarea activităților normale de învățământ.

Obiective

Obiectivele principale ale *ghidului* sunt următoarele:

- 1) Protejarea siguranței preșcolarilor, elevilor și studenților inclusiv a celor cu dizabilități și/sau cei cu handicap locomotor (nedeplasabili), a personalului didactic, nondidactic și auxiliar din cadrul unităților de învățământ precum și a vizitatorilor/persoanelor care se află ocazional în incinta acestora.
- 2) Asigurarea unui răspuns coordonat la situațiile de urgență generate de producerea unui incendiu sau a unui seism și evacuarea în condiții de siguranță a tuturor utilizatorilor clădirilor din cadrul unităților de învățământ.

SECȚIUNEA 2

ACȚIUNI DE RĂSPUNS PRIVIND EVACUAREA ÎN SITUAȚII DE URGENȚĂ GENERATE DE PRODUCEREA UNUI INCENDIU SAU A UNUI SEISM

Următoarele acțiuni de răspuns la situațiile de urgență menționate precizează principalele activități ce trebuie desfășurate de către personalul didactic, nondidactic și auxiliar din cadrul unităților de învățământ.

Este important de reținut faptul că, toți conducătorii unităților de învățământ sunt principalii responsabili pentru sănătatea și siguranța preșcolarilor, elevilor și studenților inclusiv a celor cu dizabilități și/sau cei cu handicap locomotor (nedeplasabili), a personalului didactic, nondidactic și auxiliar din cadrul unităților de învățământ în timpul unei situații de urgență.

1. Acțiuni privind asigurarea condițiilor de evacuare a utilizatorilor derulate anterior manifestării situației de urgență generată de producerea unui incendiu

- ✓ Tot personalul angajat, respectiv personalul didactic, nondidactic și auxiliar din cadrul unităților de învățământ trebuie instruit cu privire la modul corect de comportare în cazul producerii unui incendiu (de ex: să se deplaseze cât mai aproape de podea în încăperile cu fum; semnificația ușilor închise ca protecție contra propagării fumului și căldurii; stingerea focului de pe hainele incendiate cu o altă haină sau prin rostogolire pe podea, interzicerea utilizării liftului în caz de incendiu).
- ✓ Conducerea unității de învățământ are obligația de a stabili, pentru fiecare nivel al clădirii, o persoană responsabilă cu verificarea evacuării tuturor persoanelor din toate spațiile aferente nivelului respectiv.
- ✓ Numărul unic de urgență 112 trebuie obligatoriu afișat în locuri vizibile din incinta unității de învățământ.
- ✓ Sistemul de alarmare în caz de incendiu trebuie să fie funcțional. Pentru a fi siguri că se poate face alarmarea, se recomandă pregătirea și a altor echipamente de alarmare de rezervă (de exemplu: clopoțel, megafon, etc.).
- ✓ Semnalul de alarmare/evacuare stabilit de conducerea unității de învățământ trebuie cunoscut de toți utilizatorii clădirii (cadrele didactice, elevii, personalul auxiliar și persoanele care însoțesc și sprijină preșcolarii, elevii și studenții inclusiv a celor cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor-nedeplasabili).
- ✓ Planurile de evacuare în caz de incendiu trebuie întocmite pe baza schiței nivelului, pe acestea trebuie marcate cu culoare verde traseele de evacuare prin uși, coridoare și case de scări sau scări exterioare. Planurile trebuie afișate pe fiecare nivel pe căile de acces și în locurile vizibile, astfel încât traseele de evacuare să poată fi cunoscute de către toate persoanele din cadrul unității de învățământ.
- ✓ Căile de evacuare în caz de incendiu din unitatea de învățământ trebuie marcate cu indicatoare standardizate, conform reglementărilor tehnice specifice, astfel încât traseele acestora să fie recunoscute cu ușurință, atât ziua cât și noaptea, de persoanele care le utilizează în situații de urgență.

✓ Instalația electrică pentru iluminatul de securitate pentru evacuare în caz de incendiu trebuie să fie funcțională și să fie prevăzută cu a doua sursă de energie, potrivit reglementărilor tehnice.

✓ Căile de evacuare și salvare din unitatea de învățământ (coridoare, scări, ieșiri) care conduc spre locul de adunare stabilit trebuie să fie permanent utilizabile, iar lățimea acestora nu trebuie îngustată prin amplasarea de automate pentru sucuri, dulapuri, ghivece cu flori, mobilier sau alte elemente care pot crea dificultăți la evacuarea persoanelor.

✓ Locurile de adunare stabilite de conducerea unității de învățământ trebuie să fie amplasate într-o zonă sigură, la distanțe de siguranță față de eventuale surse de pericol și astfel încât să nu îngreuneze accesul și intervenția forțelor de intervenție sosite la fața locului. Modul de stabilire a locurilor de evacuare este prezentat în *anexa nr. 1* a prezentului *ghid*.

✓ Preșcolarii și elevii cu handicap locomotor (nedeplasabili) trebuie să învețe obligatoriu în săli de clasă situate la parter, lipsite de obstacole. Dacă acest lucru nu este realizabil, se vor alege pentru acești elevi clasele din care calea de evacuare până în exterior este cea mai scurtă.

✓ Preșcolarii, elevii și studenții cu dizabilități și/sau cei cu handicap locomotor (nedeplasabili) trebuie să fie supravegheați de un însoțitor și/sau de personalul nominalizat prin decizie a conducătorului unității de învățământ.

✓ Pentru accesul și evacuarea preșcolarilor, elevilor și studenților cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabili), precum și ale altor categorii de persoane care nu se pot evacua singure în caz de incendiu, trebuie adoptate soluții și măsuri adecvate, cu respectarea reglementărilor tehnice specifice, respectiv amenajarea unor rampe la parterul unității de învățământ, în zona de ieșire din clădire. Aceste rampe trebuie să fie funcționale astfel încât să poată fi asigurată în permanență evacuarea în siguranță a persoanelor cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabile).

2. Acțiuni privind modul de desfășurare a activităților de evacuare pe timpul manifestării situației de urgență generată de producerea unui incendiu

2.1 Incendiu într-o clădire a unității de învățământ:

✓ Persoana care va observa incendiul va apela imediat 112 și va anunța incidentul. În situația în care persoana care va observa incendiul este un copil, acesta va anunța primul adult pe care-l întâlnește despre eveniment.

✓ Personalul desemnat prin decizie a conducătorului unității de învățământ va acționa alarma de incendiu a școlii. În cazul în care nu există sistem de alarmă la incendiu, semnalul de alarmare stabilit de conducerea unității de învățământ va fi distinct, altul decât cel care anunță recreația (ex: un sunet lung cu durata de 30-60 secunde), semnificația acestuia va fi afișată lângă planurile de evacuare în caz de incendiu și obligatoriu va fi dublat de voce (ex: ***Alarmă, Evacuarea!***).

✓ Se vor închide toate ferestrele încăperilor.

- ✓ Evacuarea în exteriorul clădirii a tuturor utilizatorilor se va face conform planurilor de evacuare întocmite la nivelul unității de învățământ.
- ✓ Persoanele care vor fi evacuate primele din unitatea de învățământ și care învață obligatoriu la parter sunt preșcolarii și elevii cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabili), care vor fi sprijiniți de personalul nominalizat prin decizie a conducătorului unității de învățământ.
- ✓ Cadrele didactice care au în clasă preșcolari, elevi sau studenți cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabili) verifică dacă personalul nominalizat are grijă de aceștia și îi evacuează.
- ✓ Preșcolarii, elevii sau studenții părăsesc clădirea sub supravegherea și îndrumarea cadrului didactic, care se va poziționa astfel încât să poată observa cu ușurință acțiunea de evacuare, închizând ușa încăperii. Aceștia îl vor urma până pe locul de adunare dinainte stabilit și marcat corespunzător pentru fiecare clasă, unde se va face de urgență prezența.
- ✓ Personalul responsabil cu verificarea evacuării tuturor persoanelor (cadrele didactice care nu sunt la oră, personalul nedidactic și auxiliar etc.) va verifica toate spațiile aferente fiecărui nivel al clădirii respective (birouri, grupuri sanitare, laboratoare, etc.) pentru a se asigura că nu au rămas persoane în respectivele locații și că toți preșcolarii, elevii sau studenții au părăsit încăperile și anunță rezultatul directorului unității de învățământ sau, în lipsa acestuia, cadrului tehnic p.s.i./personalului de specialitate cu atribuții în domeniul apărării împotriva incendiilor.
- ✓ Pe locul de adunare, preșcolarii, elevii sau studenții vor adopta o formație, după cum sunt dispuși în bănci în sala de clasă. Între fiecare clasă se va menține un interval minim pentru a permite fiecărui cadru didactic să-i poată supraveghea permanent și să observe în timp scurt lipsa vreunui.
- ✓ Cadrul didactic face prezența tuturor preșcolarilor, elevilor sau studenților, inclusiv a celor cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabili) care sunt însoțiți de persoanele nominalizate prin decizie scrisă să-i ajute și să le asigure evacuarea în siguranță și anunță rezultatul conducătorului unității de învățământ sau, în lipsa acestuia, cadrului tehnic p.s.i./personalului de specialitate cu atribuții în domeniul apărării împotriva incendiilor.
- ✓ Se deschid porțile de acces în instituție și se eliberează căile de circulație și acces pentru autospecialele de intervenție ale forțelor specializate;
- ✓ Se intră în clădire doar după intervenția și cu acordul serviciilor de urgență profesionale.
- ✓ În cazul în care incendiul este de mică amploare se va acționa cu mijloacele de primă intervenție din dotare (stingătoare).

2.2 Incendiu în apropierea unității de învățământ:

✓ Persoana care va observa incendiul va apela imediat 112 și va anunța incidentul. În situația în care persoana care va observa incendiul este un copil, acesta va anunța primul adult pe care-l întâlnește despre eveniment.

✓ Dacă există pericolul propagării incendiului către unitatea de învățământ, se vor evacua toți preșcolarii, elevii și studenții inclusiv a celor cu dizabilități și/sau cei cu handicap locomotor (nedeplasabili) și întreg personalul în exteriorul cadrului, conform planurilor de evacuare întocmite la nivelul unității de învățământ.

3. Acțiuni derulate anterior manifestării situației de urgență generată de producerea unui seism

✓ Tot personalul angajat, respectiv personalul didactic, nondidactic și auxiliar din cadrul unităților de învățământ trebuie instruit cu privire la modul corect de comportare în cazul producerii unui seism (de ex: rămânerea în sălile de clasă și încăperi până la încetarea seismului, interzicerea utilizării liftului și scărilor în caz de cutremur etc).

✓ Numărul unic de urgență 112 trebuie obligatoriu afișat în locuri vizibile din incinta unității de învățământ.

✓ Sistemul de alarmare/evacuare în caz de seism trebuie să fie funcțional. Pentru a fi siguri că se poate face alarmarea, se recomandă pregătirea și a altor echipamente de alarmare de rezervă (de exemplu: clopoțel, megafon, etc.).

✓ Semnalul de alarmare/evacuare stabilit de conducerea unității de învățământ va fi distinct, altul decât acela care anunță recreația (ex: cinci sunete cu durata de 8 secunde cu pauza de 5 secunde între ele), dublat de voce și alte semnale stabilite din timp de normalitate. Toți utilizatorii clădirii (cadrele didactice, preșcolarii, elevii, studenții, personalul auxiliar și persoanele care însoțesc și sprijină preșcolarii, elevii și studenții cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor-nedeplasabili) trebuie să cunoască semnalul de alarmare/evacuare.

✓ Spațiile din clădire, sălile de clasă și/sau alte încăperi (grinzi, stâlpi de rezistență, cadrul de rezistență al ușii) unde utilizatorii clădirii se pot proteja trebuie cunoscute de aceștia.

✓ Preșcolarii și elevii cu dizabilități și/sau cei cu handicap locomotor (nedeplasabili) trebuie să învețe obligatoriu în săli de clasă situate la parter, lipsite de obstacole. Dacă acest lucru nu este realizabil, se vor alege pentru aceștia clasele din care calea de evacuare până în exterior este cea mai scurtă.

✓ Preșcolarii, elevii și studenții cu dizabilități și/sau cei cu handicap locomotor (nedeplasabili) trebuie să fie supravegheați de un însoțitor și/sau de personalul nominalizat prin decizie scrisă a conducătorului unității de învățământ.

✓ Însoțitorii persoanelor cu dizabilități nominalizați pentru supravegherea preșcolarilor, elevilor sau studenților cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabili) trebuie să cunoască materialele și echipamentele speciale din dotarea acestora, precum și din dotarea unităților de învățământ.

✓ În fiecare clădire din cadrul unităților de învățământ trebuie să existe *cadre didactice instruite*, desemnate prin decizie scrisă a conducătorilor unităților de învățământ, ca responsabili cu activitatea de pregătire în domeniul situațiilor de urgență sau *persoane specializate* care să acorde consiliere psihologică (să liniștească preșcolarii, elevii sau studenții, să-i calmeze), în cazul producerii unei situații de urgență.

✓ Traseele de evacuare trebuie marcate cu indicatoare de informare spre ieșire, astfel încât acestea să fie recunoscute cu ușurință, atât ziua cât și noaptea, de către toate persoanele din cadrul unității de învățământ care le utilizează în situații de urgență.

✓ Locul de adunare va fi stabilit la o distanță de minimum 15 m de clădire, dar nu mai puțin de 1/3 din înălțimea celei mai înalte clădiri aflate în apropierea acesteia.

✓ Pentru accesul și evacuarea preșcolarilor, elevilor și studenților cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabili), precum și ale altor categorii de persoane care nu se pot evacua singure, trebuie adoptate soluții și măsuri adecvate, cu respectarea reglementărilor tehnice specifice, respectiv amenajarea unor rampe la parterul unității de învățământ, în zona de ieșire din clădire. Aceste rampe trebuie să fie funcționale astfel încât să poată fi asigurată în permanență evacuarea în siguranță a persoanelor cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabile).

✓ La nivelul oricărei unități de învățământ conducătorul acesteia trebuie să stabilească, prin decizie scrisă, personalul component al echipei responsabile cu evacuarea.

4. Acțiuni derulate pe timpul manifestării situației de urgență generată de producerea unui seism

În cazul unităților de învățământ seismele pot apărea pe timpul orelor de curs, când utilizatorii se află *în interiorul clădirilor* sau în pauze, cand preșcolarii, elevii sau studenții și personalul angajat pot fi *în exteriorul acestora*.

4.1 Modul de acțiune în cazul unui seism care se produce în timpul orelor de curs (în interiorul clădirilor):

✓ *Păstrați-vă calmul! Panica poate produce victime!*

✓ *Cadrele didactice trebuie să liniștească preșcolarii, elevii sau studenții.*

✓ *Mesajul cheie* într-o situație de urgență generată de producerea unui seism: ***Fiți calmi, nu părăsiți clasa/încăperea !***

✓ Toate persoanele din clădire trebuie să se protejeze, preșcolarii, elevii sau studenții sub băncuțe (mese), ținându-se cu mâinile de picioarele acestora, sub o grindă de rezistență sau lângă un stâlp de rezistență/perete interior de rezistență (ghemuiți) iar cadrul didactic sub catedră sau sub tocul ușii (preferabil-pentru a putea ține sub observație preșcolarii/elevii din clasă în timpul seismului), cu ușa întredeschisă, pentru a menține liberă calea de evacuare.

- ✓ Personalul nominalizat, prin decizie scrisă, din cadrul unității de învățământ trebuie să aibă grijă de persoanele cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabile), protejându-le sub o grindă sau lângă un stâlp de rezistență
- ✓ Toate persoanele din clădire, inclusiv cele cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabile) numără de la 1 la 60 pentru a avea o percepție reală asupra timpului.
- ✓ Nimeni nu stă lângă obiecte grele amplasate pe pereți, respectiv table de scris, tablouri, ghivece cu flori etc.
- ✓ Nimeni nu rămâne lângă ferestre deoarece geamurile se pot sparge în timpul cutremurului.
- ✓ Materialele și echipamentele speciale (măsuțe și scaune) destinate elevilor cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabile) se blochează de către persoana însoțitoare a acestora.
- ✓ Sub nicio formă nu se vor parcurge scările în timpul producerii unui seism. De asemenea, este interzisă utilizarea lifturilor.
- ✓ După seism personalul din cadrul unității de învățământ va verifica dacă există răniți, precum și siguranța încăperilor și căilor de evacuare din componența clădirii.

4.2 Modul de acțiune în cazul unui seism care se produce în timpul orelor de curs (în exteriorul clădirilor):

- ✓ Evitați zonele în care ar putea cădea obiecte de la înălțime, cum ar fi acoperișuri, copaci, cabluri electrice, sau clădiri.
- ✓ Așezați-vă la pământ, acoperiți capul cu mâinile, numărați de la 1 la 60 pentru a avea o percepție reală asupra timpului și așteptați încetarea seismului.
- ✓ Nu intrați în clădiri decât după ce acestea au fost verificate și vi s-a comunicat că sunt sigure.

5. Acțiuni derulate după manifestarea situației de urgență generată de producerea unui seism

- ✓ Este obligatoriu să se aștepte încetarea seismului și să se evite panica iar la derularea acțiunilor de evacuare se va ține cont de caracteristicile clădirii. După terminarea seismului nu se părăsește imediat sala de clasă ci se așteaptă semnalul de alarmare/evacuare stabilit de conducerea unității de învățământ.
- ✓ După terminarea seismului, personalul nominalizat în echipa responsabilă cu evacuarea și profesorul de serviciu vor verifica starea traseelor de evacuare (scări interioare, holuri, coridoare, uși, ieșiri etc.), iar în cazul în care acestea sunt libere, neblocați, vor da semnalul de alarmare/evacuare stabilit de conducerea unității de învățământ.
- ✓ Cadrele didactice care au în clasă preșcolari, elevi sau studenți cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabili) verifică dacă personalul nominalizat prin decizie scrisă a conducătorului unității de învățământ are grijă de aceștia și îi pregătește pentru evacuare.

✓ Persoanele care vor ieși primele din clădire sunt cadrele didactice și preșcolarii, elevii sau studenții din sălile de clasă amplasate la parter, în ordinea apropierii sălilor față de ieșiri, urmând etajul 1, etajul 2, etc.

✓ Preșcolarii, elevii sau studenții cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabili) vor fi sprijiniți de personalul nominalizat, prin decizie scrisă, din cadrul unității de învățământ cu atribuții să-i evacueze.

✓ Cadrele didactice coordonează activitatea fiecărei clase, având grijă ca toți preșcolarii, elevii sau studenții să părăsească în ordine (în șir de câte o persoană, rândul I de bănci, rândul II de bănci, etc.) sala de clasă, îmbrăcați și cu ghiozdanul/mapa deasupra capului. Se va evita aglomerarea holurilor, în special a scărilor și se va circula, pe cât posibil, pe lângă pereții ce nu au ferestre (de preferat).

✓ Pentru protecția personală, cadrele didactice vor folosi catalogul sau o carte mai groasă, obiect pe care îl vor plasa deasupra capului. Ghiozdanele/mapele, catalogul sau o carte groasă se vor menține deasupra capului de preșcolarii, elevii sau studenții și cadrele didactice, de la ieșirea din clasă, până la locul de adunare.

✓ Cadrele didactice, preșcolarii, elevii sau studenții și personalul auxiliar ies din clădire în șir de câte o persoană folosind toate traseele stabilite ca sigure în urma verificării integrității acestora spre locul de adunare stabilit. Locul de adunare se amplasează la peste 2/3 din înălțimea celei mai înalte clădiri din jur.

✓ Pe locul de adunare, preșcolarii, elevii sau studenții vor adopta o formație, după cum sunt dispuși în bănci în sala de clasă. Între fiecare clasă se va menține un interval minim pentru a permite fiecărui cadru didactic să-i poată supraveghea permanent și să observe în timp scurt lipsa vreunui.

✓ Cadrul didactic face prezența tuturor preșcolarilor, elevilor sau studenților, inclusiv a celor cu dizabilități și/sau cu handicap locomotor (nedeplasabili) care sunt însoțiți de persoanele nominalizate să-i ajute și să le asigure evacuarea în siguranță și anunță rezultatul conducătorului unității de învățământ sau, în lipsa acestuia, persoanei desemnate să îndeplinească atribuții în domeniul situațiilor de urgență.

✓ În situația în care există persoane care, datorită afectării construcției în urma producerii seismului (scări rupte, prăbușite, pereți căzuți etc.), au rămas blocate în diverse spații, acestea vor folosi mijloace acustice (bătăi în corpuri metalice/pereți sau alte obiecte dure, strigăte de ajutor etc.) pentru a fi auzite de personalul responsabil cu evacuarea și/sau salvatorii din cadrul serviciilor profesioniste pentru situații de urgență.

✓ În anexa nr. 2 a ghidului sunt prezentate unele mijloace ce trebuie să se afle în dotarea persoanelor cu dizabilități și/sau nedeplasabile și care, pentru evacuarea în siguranță a acestor utilizatori, trebuie avute în vedere de către conducerea unităților de învățământ.